

5. Holmes K. R. (1999), Index of economic freedom in 1999, Washington D.C., The Heritage Foundation, *The Wall Street Journal*, New York, p. 9.
6. New scoreboard of Economic Intelligence Union ranks business climate across the world (2001), *Translition Newsletter*, Vol. 12, № 3, pp. 47-48.
7. Levitt T. (1960), *Marketing*, Harvard Business Review, July-August, pp. 45-56.
8. Borshan A. (2012), Problems of light industry in Ukraine, available at: <http://conf-cv.at.ua/forum/95-928-1>.

© Нефьодова Юлія, Оліфірова Юлія
Надійшла до редакції 29.05.2013

УДК 336.717

ПАПАКА ОЛЕКСАНДР,

*доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи
Донецького національного університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

ПАНАСЕНКО ГАННА,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Макіївського економіко-гуманітарного інституту*

ОЦІНКА КОРИСНОСТІ ВКЛАДНИКІВ ВІД ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Стаття присвячена вивченню питань, пов'язаних з оцінкою корисності вкладників від проведення депозитних операцій. Розглянуто еволюцію виникнення й розвитку поняття "корисність". Виявлено проблеми оцінки ефективності вкладників банківських установ. Сформульовано визначення дефініції "корисність вкладників", проаналізовано особливості оцінки ефективності ринку капіталів. Розроблено моделі оцінки корисності вкладників у результаті повернення депозиту в повній сумі й із відсотками, часткового повернення депозиту й неповернення депозиту в результаті банкрутства банківської установи. Визначені причини, згідно з якими фізичні особи-вкладники розміщують депозит у тому чи іншому банку.

Ключові слова: депозит, банк, корисність, вкладник, банкрутство, відсоток.

Постановка проблеми. Корисність - складна макро- й мікроекономічна категорія, фундаментальна галузь знань, яка давно цікавить учених, фахівців і практиків і до цього дня має багато невирішених проблем. Корисність носить прихований, індивідуальний і багатогранний характер, а тому є складним поняттям для оцінки, особливо це стосується фінансової сфери, сфери фінансових продуктів та послуг, якими користуються фізичні особи, як найбільш незахищений сегмент учасників ринку капіталів. Насамперед це твердження доводить остання фінансова криза. Коли вкладники спостерігають за економічними індикаторами й відчувають, що грошові надходження банків будуть невеликими - починається "банківська паніка", а це у свою чергу негативно позначається не тільки на корисності самих інвесторів, а й на корисності банківських установ, корисності реального сектора економіки, населення та всієї господарської системи держави в цілому. Виходячи із цього, дослідження, присвячене вивченню ко-

рисності користувачів депозитних послуг, уточненню процедури її оцінки, має безперечно актуальність, теоретичну й практичну значущість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений науковий огляд публікацій різних авторів свідчить про те, що проблема корисності, як економічна категорія, почала широко вивчатися вченими зарубіжних країн у XIX столітті. Причому вона особливо зацікавила вчених-економістів Англії та Америки. Так, П. Самуельсон у своїй роботі зазначає: "Сто років тому економісти проголосили один важливий закон, що нагадує закон спадної прибутковості. Однак цей закон свідчить не про додаткові результати, а про зміну психологічної корисності в міру споживання все нових і нових порцій цього товару ... " [1]. І далі вчений уже досліджує сутність категорії "корисність", загальну й граничну корисність, умови рівноваги, ефект заміни й доходу та інші закономірності процесу прояви корисності. Значний внесок у вивчення корисності й теорії спо-

живчої поведінки зробили Кемпелл Р. Макконелл, Стенлі Л. Брю [2], Стенлі Фішер, Рудигер Дорнбуш, Річард Шмалензі [3].

Кемпелл Р. Макконелл і Стенлі Л. Брю досить детально обґрунтовують механізм корисності, стверджуючи, що "корисність - це здатність задовольняти потреби". При цьому корисність - це суб'єктивне поняття, бо корисність певного продукту буде істотно різною для різних людей. "Під граничною корисністю ми маємо на увазі додаткову корисність, або задоволення, яке отримує споживач з однієї додаткової одиниці конкретної продукції" [2]. Аналогічне трактування дає інший колектив авторів на чолі зі Стенлі Фішером: "Гранична корисність будь-якого блага визначається приростом сукупної корисності, одержуваної в результаті споживання додаткових (наступних) одиниць цього блага" [3]. При цьому зазначено, що інші дослідники обґрунтовують спадну граничну корисність так: "Споживач отримує спадну граничну корисність із блага, якщо кожна наступна спожита одиниця цього блага додає до сукупної корисності менше, ніж попередня одиниця". І далі: "Споживач максимізує корисність шляхом вибору такого споживчого набору, який задовольняє бюджетному обмеженню й за якого відношення граничної корисності до ціни однакове для всіх благ" [2].

Необхідність оцінки корисності широко популяризується в математиці за допомогою "функції корисності" (функції переваг), яка "у широкому сенсі - є залежністю корисності, тобто результату, ефекту деякої дії від рівня (інтенсивності) цієї дії" [4]. При цьому для досліджень використовуються функції декількох змінних. Так, лінії рівня функції корисності в економіці знайшли відображення в кривих байдужості, на яких у заданій точці корисність може досягати найбільшого ефекту.

У результаті всіх проведених досліджень класична теорія фінансів має на сьогодні цілу низку фундаментальних доктрин і концепцій корисності, серед яких можна виділити: теорію очікуваної корисності; концепцію тимчасової вартості грошей; концепцію ідеальних ринків капіталу й пов'язану з нею гіпотезу ефективності ринку; концепцію асиметричної інформації; концепцію компромісу між ризиком і прибутковістю; модель оцінки доходності фінансових активів; теорію портфеля або концепцію диверсифікованого портфеля; концепцію альтернативних витрат / результатів; концепцію вартості капіталу; концепцію структури капіталу.

Невирішені питання. Незважаючи на істотну кількість робіт, присвячених корисності, проблема, механізми та інструменти її оцінки розглядаються лише фрагментарно й постановочно. Дослідження корисності вкладників не охоплюють питань факторів, які впливають на саму корисність, не розкривають причин, якими керуються вкладники, розміщуючи депозити в банках, поза увагою залишаються проблеми оцінки корисності в умовах нестабільності та турбулентності фінансових ринків.

Мета статті полягає у визначенні сутності поняття "корисність вкладника банку" та розробці моделі оцінки корисності вкладників.

Виклад основного матеріалу. Під час спроби оцінити ефективність вкладників банківських установ автор зіткнувся з певними складнощами.

По-перше, аналіз показав, що особливу увагу в науці й практиці привертають питання корисності інвесторів на фондовому ринку, у той час як корисність звичайних вкладників і самих банків, у разі

необхідності звернення до неї, за замовчуванням ототожнюється з корисністю учасників фондового ринку, хоча безпосередньо ніде не розраховується і найчастіше всі відсилання обмежуються фразою "аналогічно до ринку цінних паперів".

По-друге, у зв'язку з нестачею теоретичних обґрунтувань відчувається неолік і математичних інтерпретацій корисності вкладників.

По-третє, деякі вітчизняні вчені, пояснюючи свою позицію нерозвиненістю українського фінансового ринку, нестабільністю економічної системи й постійно зростаючою інфляцією, наполягають на тому, що в банківських вкладів у нашій країні взагалі не може бути ніякої корисності. "Жоден банк у світі не може цю інфляцію перекрити, і жодна ставка (хоч у 20% річних) ніколи не перекриє інфляцію, тому що чим більша ця сама ставка, тим більша інфляція. Тобто гроші, які зберігаються в банку, лежать мертвим вантажем і потихеньку "згорають". У кращому випадку вкладники повертають те, що вклали, у гіршому - меншу суму. У цілому банківські депозити створені для коротких грошей" [5].

По-четверте, учені занадто поверхово торкаються питань, пов'язаних із вимірюванням та оцінкою синергетичного ефекту від збільшення або зменшення корисності того чи іншого учасника ринку капіталу. Не є також пріоритетними проблеми оцінки ефективності ринку капіталу внаслідок збільшення або зменшення інформованості його учасників.

Отже, ураховуючи всі недоробки та прогалини в теорії функціонування ринку капіталу й механізмах, які дозволяють підвищити його ефективність, автор ставить перед собою завдання розробити моделі оцінки корисності депозитних операцій фізичних осіб.

З метою внесення ясності в подальші дослідження тезово розглянемо питання ефективності ринку капіталу.

Мета ринку капіталу - ефективний перерозподіл грошових коштів між кредиторами й позичальниками [6]. Індивідууми й фірми можуть мати надлишкові можливості інвестування виробництва з очікуваною нормою прибутковості, яка перевершує ринкову *borrowing rate*, але не мають достатньо коштів використовувати їх усі у своїх цілях. Проте, якщо ринок капіталу існує, вони можуть позичити необхідні гроші. Кредитори, які мають надлишкові кошти після того як вичерпали всі свої виробничі можливості з нормою прибутковості більшою ніж *borrowing rate*, готові дати їх у борг, тому що ставка кредитування вища, ніж вони могли б заробити іншим способом [7]. Таким чином, і кредитори, і позичальники виграють, якщо ефективні ринки капіталу сприятимуть перерозподілу грошових коштів. Ставка кредитування (*lending / borrowing rate*) використовується як важлива частина інформації кожним виробником, який буде брати участь у проекті до тих пір, поки норма прибутковості найменш рентабельного проекту хоча б дорівнює витратам із залучення зовнішніх коштів (тобто ставки кредитування) [8]. Таким чином, ринок називається розподілено ефективним (*allocationally efficient*), якщо ціни визначаються з рівності мінімально ефективної норми прибутковості для всіх виробників і накопичувачів. На розподілено ефективному ринку мізерні накопичення оптимально розміщуються у виробничі інвестиції з вигодою для кожного.

Корисність вкладників є очікуваним доходом від розміщення коштів на депозитах з урахуванням імовірності їх втрат і затримок повернення в разі виникнення проблем у банку. Оцінку корисності автор про-

понує проводити в грошовому вимірі.

У якості корисності враховуються тільки отримані відсоткові доходи (або прямі збитки при порушенні умов депозиту), сама сума вкладу до корисності не включається.

Для вкладника можуть бути три результати розміщення депозиту в банку:

- своєчасне повернення депозиту з відсотками;
- повернення депозиту з відсотками несвоєчасно;
- банкрутство банку та відшкодування частини депозиту з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, при цьому частина депозиту втрачається.

Корисність вкладника від успішного депозиту (депозиту, який було своєчасно повернено з відсотками) пропонується оцінювати за формулою:

$$P_n^{+V} = V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n}, \quad (1)$$

де P_n^{+V} - корисність n -го вкладника від успішного депозиту; V_n - обсяг коштів, внесених n -им вкладником на депозит; r_n - річна відсоткова ставка за депозитом n -го вкладника; D_n - кількість днів, на які розміщено депозит n -го вкладника; K_n - кількість періодів капіталізації відсотків за депозитом n -го вкладника; Y - кількість днів у році.

Під час виникнення проблем із поверненням депозиту корисність вкладника зменшується, оскільки за час затримки цінність грошей зменшується через інфляцію.

Корисність вкладника від депозиту, який був повернутий несвоєчасно, пропонується оцінювати за формулою:

$$P_n^{0V} = V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \frac{IZ_n}{100Y}, \quad (2)$$

де P_n^{0V} - корисність n -го вкладника від депозиту, поверненого несвоєчасно; I - річна ставка інфляції, %; Z_n - кількість днів затримки повернення депозиту n -го вкладника.

У разі банкрутства банку вкладник несе такі види збитків (P_n^{-V}):

- збитки від затримки повернення частини депозиту (у межах норми, встановленої законодавством про гарантування вкладів фізичних осіб), які оцінюються виходячи з величини інфляції в країні (L_{1n});
- збитки від втрати частини депозиту, що перевищує норму, встановлену законодавством про гарантування вкладів фізичних осіб (L_{2n}).

Збитки від затримки повернення частини депозиту в разі, якщо величина депозиту з відсотками менша за норму відшкодування з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб ($V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \leq F$), розраховуються за формулою:

$$L_{1n} = -V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \frac{IZ_n}{100Y}, \quad (3)$$

де F - норма відшкодування з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Збитки від затримки повернення частини депозиту в разі, якщо величина депозиту з відсотками більша за норму відшкодування з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, розраховуються за формулою:

$$L_{1n} = -F \frac{IZ_n}{100Y}, \quad (4)$$

Збитки від втрати частини депозиту в разі, якщо величина депозиту з відсотками більша за норму відшкодування з Фонду гарантування вкладів фізич-

них осіб ($V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} > F$), розраховуються за формулою:

$$L_{2n} = - \left(V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - F \right), \quad (5)$$

У разі, якщо величина депозиту з відсотками менша за норму відшкодування з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, то збитків від втрати депозиту немає, бо він повністю відшкодовується. Таким чином, у разі банкрутства банку вкладник має дохід у вигляді нарахованих відсотків на момент настання недоступності вкладів і збитки залежно від величини його вкладу, що розраховується за формулами:

$$P_n^{-V} = \begin{cases} V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - L_{1n} - L_{2n} \left| V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} > F \right. \\ \left. V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - L_{1n} \left| V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \leq F \right. \end{cases} \quad (6)$$

або

$$P_n^{-V} = \begin{cases} \left[V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - F \frac{IZ_n}{100Y} - \left(V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - F \right) \right] \left| V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} > F \right. \\ \left. V_n \left(\frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} - V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \frac{IZ_n}{100Y} \left| V_n \left(1 + \frac{r_n D_n}{100Y} \right)^{K_n} \leq F \right. \end{cases} \quad (7)$$

де P_n^{-V} - корисність вкладника від депозиту в разі банкрутства банку.

Результат інвестування вкладником коштів на банківський депозит можна оцінювати як математичне очікування результатів відповідних подій:

$$P_n^V = v_n^+ P_n^{+V} + v_n^0 P_n^{0V} + v_n^- P_n^{-V}, \quad (8)$$

де v_n^+ - імовірність своєчасного повернення вкладу n -го вкладника з відсотками; v_n^0 - імовірність несвоєчасного повернення вкладу n -го вкладника з відсотками; v_n^- - імовірність банкрутства банку, у якому розмістив вклад n -ий вкладник.

У процесі прийняття рішення про розміщення депозиту вкладники керуються, перш за все, популярністю банку, близькістю його філії до місця проживання або роботи, величиною пропонованих відсотків, наявністю в банку знайомих осіб, частою рекламних повідомлень та роликів. Причому для

більшості вкладників тільки один із цих чинників має вирішальне значення. Частина вкладників орієнтуються тільки на величину пропонуваного відсотка, частина - тільки на близькість до місця проживання або роботи. Вплив такого чинника, як величина відсотка, доцільно оцінювати не в абсолютних величинах, а у відносних, застосовуючи ранжирування. Це дозволить уникнути неточностей, внесених зміною інфляції, коли параметри, розраховані для одного набору ставок, стануть непридатними в разі різкої зміни величини ставок усіма банками.

Висновок

Таким чином, підводячи підсумок, відзначимо, що в роботі сформульовано визначення "корисності вкладників банків", яка знаходить своє відображення в очікуваному доході від розміщення вільних грошових коштів на депозитах з урахуванням імовірності їх втрат і затримок повернення в разі виникнення проблем у банку. Для проведення оцінки автори визначили три можливих результати розміщення депозиту в банку. Для кожного із цих варіантів розроблена формула оцінки корисності в грошовому вимірі, яка враховує обсяг розміщених коштів, депозитну ставку, рівень інфляції, гарантовану суму страхування депозитів, імовірність повернення депозиту, строк розміщення внеску.

Перспективою подальших досліджень є моделювання та визначення корисності банківських ус-

танов, корисності реального сектора економіки та населення від депозитних операцій банків; оцінка та виявлення привабливості окремої банківської установи для вкладників, розрахунок імовірності інвестування в конкретний банк.

ЛІТЕРАТУРА

1. Samuelson Paul A. Economics / Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. - Boston : McGraw-Hill Irwin, 2010. - 715 p.
2. McConnell Campbell R. Economics: principles, problems and policies / Campbell R. McConnell. - New York ; London : McGraw-Hill, 1981. - 911 p.
3. Fischer Stanley. Economics / Stanley Fischer, Rudiger Dornbusch. - New York ; London : McGraw-Hill, 1983. - 955 p.
4. Карлов А. М. Высшая математика для экономистов / А. М. Карлов, Е. Н. Кикоть. - Калининград : БИЭФ, 2012. - 212 с.
5. Депозитная жара? Штормовое предупреждение [Электронный ресурс]. - Режим доступа : <http://www.potencial.org.ua/ru/view/news/depozitna-speka-shtormove-poperedgennya.html>.
6. Кравченко І. Банківська система та проблеми стратегічного розвитку / І. Кравченко, Г. Багратян, Є. Мазіна // Вісник НБУ. - 2011. - № 1. - С. 7-11.
7. Коваленко В. В. Оцінювання впливу монетарної і регулятивної політики центрального банку на банківський капітал / В. В. Коваленко, Б. А. Дадашев // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - № 9 (135). - С. 186-194.
8. Грищенко А. І. Концепція економічного капіталу банку: практичні аспекти застосування / А. І. Грищенко // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - № 8 (134). - С. 258-263.

Папанка Александр,

доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой банковского дела Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского

Панасенко Анна,

кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов Макеевского экономико-гуманитарного института

ОЦЕНКА ПОЛЕЗНОСТИ ВКЛАДЧИКОВ ОТ ДЕПОЗИТНЫХ ОПЕРАЦИЙ

Статья посвящена изучению вопросов, связанных с оценкой полезности вкладчиков от проведения депозитных операций. Рассмотрена эволюция возникновения и развития понятия «полезность». Выявлены проблемы оценки эффективности вкладчиков банковских учреждений. Сформулировано определение дефиниции «полезность вкладчиков», проанализированы особенности оценки эффективности рынка капиталов. Разработаны модели оценки полезности вкладчиков в результате возврата депозита в полной сумме и с процентами, частичного возврата депозита и невозврата депозита в результате банкротства банковского учреждения. Определены причины, согласно которым физические лица-вкладчики размещают депозит в том или ином банке.

Ключевые слова: депозит, банк, полезность, вкладчик, банкротство, процент.

Papaika Oleksandr,

Doctor of Economics, Head of the Banking Department, M. Tugan-Baranovsky Donetsk National Economics and Trade University

Panasenko Hanna,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Finance Department, Makiivka Economic and Humanitarian Institute

EVALUATION OF THE UTILITY OF DEPOSITORS DEPOSIT OPERATIONS

The article is devoted to the study of issues related to the assessment of the usefulness of the depositors of deposit operations. Considered the evolution of the origin and development of the concept of "utility". Educed the problems of evaluating the effectiveness of depositors of banking institutions. Briefly described the nature and

content of the category of the "efficiency of the capital market". It is set forth the definition of "utility investors," highlights three possible outcomes that may result from placing contributor of free cash in the bank. Models have been developed for evaluating the usefulness of investors as a result of return of the deposit in full, with interest, the partial return of the deposit and the non-return of the deposit as a result of a bank failure. Designated depositor losses as a result of the bankruptcy of the banking institution in which was placed a deposit. Special attention is paid to the situation with the return of deposits from the Deposit Guarantee Fund of individuals, namely, recoverable when the sum of the contribution does not exceed the amount provided by law and in the event that a deposit of more than the marginal rate. Mathematically formalized the result of investing the investor funds to bank deposit. Determine the cause of action under which investors place deposits in a particular bank.

Keywords: deposit, bank, utility investor, bankruptcy, interest.

REFERENCES

1. Samuelson Paul A., Nordhaus William D. (2010), Economics, McGraw-Hill Irwin, Boston, pp. 237-243.
2. McConnell Campbell R. (1981), Economics: principles, problems and policies, McGraw-Hill, New York ; London, pp. 653-662.
3. Fischer Stanley, Dornbusch Rudiger (1983), Economics, McGraw-Hill, New York ; London, pp. 219-225.
4. Karlov A. M., Kikot E. N. (2012), Higher Mathematics for Economists, Kaliningrad, pp. 34.
5. Deposit heat? Storm warning, available at: <http://www.potencial.org.ua/ru/view/news/depozitna-speka-shtormove-poperedgennya.html>.
6. Kravchenko I., Bahratian H., Mazina Ye. (2011), Banking system and the problems of strategic development, *Visnyk NBU*, 1, pp. 7-11.
7. Kovalenko V. V., Dadashev B. A. (2012), Assessing the impact of monetary and regulatory policy of the central bank on bank capital, *Aktualni problemy ekonomiky*, 9 (135), pp. 186-194.
8. Hryshchenko A. I. (2012), The concept of economic capital of the bank: practical aspects, *Aktualni problemy ekonomiky*, 8 (134), pp. 258-263.

© Папаїка Олександр, Панасенко Ганна
Надійшла до редакції 05.06.2013

УДК 336.27:001.891(477)

СТАХІВ ЮЛІЯ,

*аспірант кафедри фінансів Київського національного економічного університету
ім. В. Гетьмана*

ВНЕСОК УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

У статті виконано теоретичний аналіз останніх публікацій вітчизняних учених щодо теорій державного боргу та методів його управління, а також визначено основні концепції боргу, розроблені зарубіжними вченими. До основних боргових концепцій автор відносить класичну та кейнсіанську. Перша концепція передбачає негативний вплив державного боргу на економіку, друга - позитивний із подальшим економічним зростанням. Вітчизняні вчені не лише розвинули ці теорії, але й запровадили нові. Автор зазначає, що ставлення вчених до державного боргу змінювалось разом зі змінами в економічній системі, розвитком фінансово-економічних відносин у суспільстві. У статті також показано використання названих теорій на практиці, спільне та відмінне в основних теоріях боргу, а також ученнях вітчизняних і зарубіжних науковців. Цінність статті полягає зокрема в тому, що вона показує доробок українських науковців у дослідженні проблематики державного боргу, які є значущими не лише для вітчизняної фінансової думки, але й знайшли практичне застосування у світовому масштабі.

Ключові слова: державний борг, класична теорія боргу, кейнсіанська теорія боргу, фіскальна політика, боргова безпека.

Постановка проблеми. Останнім часом в академічних та бізнес-колах спостерігається занепокоєння з приводу зростання державного боргу як у розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються (зокрема України), а також його впливу на основні

макрофінансові та макроекономічні показники розвитку. Відповідно до таких тенденцій збільшується кількість спроб щодо визначення сутності, оптимальних меж та змісту процесу управління державним боргом.